

Over het ontstaan van het boek 'Vogels van Groningen'

P. Glas

In jrg.13 nr.3, dec.'85 van De Grauwe Gors wijdde Klaas van Dijk in een lang uitgesponnen verhaal en kritische beschouwing aan het boek "Vogels van Groningen". In soms verbijsterende termen worden de toenmalige redactie (Egbert Boekema, Piet Glas en Jan Hulscher) verwijten naar het hoofd geslingerd die er niet om liegen, getuige de volgende bloemlezing: "moedwillig versluiëren van gegevens" - "weglaten van niet welgevallige gegevens" - "verbijsterende inkonsequenties" - inkompetent en falend beleid" -----.

Naar wij hebben begrepen is deze beschouwing in De Grauwe Gors afgedrukt in zijn oorspronkelijke vorm, onverkort en zonder dat Klaas van Dijk tevoren één van de redactieleden van het boek met zijn kritiek heeft benaderd. Wel hebben de redactieleden van het boek vóór publikatie inzage gekregen in het opstel van Klaas, via de omweg van de redactie van De Grauwe Gors. Onze opvatting van redaktioneel beleid is dat de Vereniging Avifauna aan een groep personen het mandaat verleent om naar hun goeddunken een verenigingsblad of een andere uitgave samen te stellen. Ergo een redactie heeft het recht naar zijn inzicht een artikel te weigeren, te bekorten, te herschrijven of terug te geven aan de auteur met aanwijzingen voor veranderingen. De originele manuscripten van "Vogels van Groningen" zijn alle nog in ons bezit. Geen enkel manuscript is in zijn oorspronkelijke vorm gepubliceerd, ook niet die door de redactieleden zelf zijn geschreven. Wij zouden anders een onleesbaar, in omvang niet te overzien en ook een niet te betalen eindmanuskript hebben gekregen, waar geen enkele uitgever belangstelling voor zou hebben gehad. Friesland bijvoorbeeld zwom in het geld, die konden zich wel wat extra pagina's permitteren; bekend is toch ook het groninger gezegde: "Als geld kost, höft nait..". Een artikel van Klaas van Dijk geschreven voor "Het boek" zou ongetwijfeld dezelfde kri-

tische weg zijn opgegaan als hierboven geschetst. Bovendien is het zeer wel denkbaar dat hij in de toekomst bij andere redakties grote weerstanden zal opwekken.

Wat kan Klaas van Dijk bewogen hebben zo'n lange en intense kritiek te schrijven? Hij moet toch wel zo lang lid zijn van Avifauna Groningen dat het ontstaan van het boek niet aan hem is voorbijgegaan. Waarom is hij niet in een veel eerder stadium met zijn kritiek gekomen, toen er nog van alles te doen viel?

De redactie van het boek heeft in alle fasen van de ontwikkeling, gedurende de lange periode van het ontstaan de leden steeds in vergaderingen, in De Grauwe Gors of via separate oproepen, van de plannen en vorderingen op de hoogte gehouden. De verwijten die in de kritiek van Klaas doorklinken wijzen wij af. Zij komen als mosterd na de maaltijd!

Laten wij aannemen dat Klaas, waar hij daartoe in staat is, een aanvulling of verbetering heeft willen geven. Wel nu, dat is te prijzen. Het is nooit de bedoeling geweest een volmaakt beeld te geven van de groninger vogelwereld. Dat kan ook niet, want er zijn voortdurend veranderingen in de vogelpopulaties. Je geeft een momentopname gebaseerd op de kennis die tot dan toe beschikbaar is. Nu, 5 jaar verder, moet het archief van Avifauna veel omvangrijker en completer zijn dan waarover wij konden beschikken in 1979-'80. Wij hebben geprobeerd een samenvattend beeld te geven van de vogels in deze provincie in relatie tot hun biotoop en waar mogelijk tot de historische achtergronden. Het boek moest geen uitgesproken vakliteratuur worden, het moest voor een geïnteresseerde leek leesbaar zijn.

Het opstellen van een Avifauna van de gehele provincie Groningen wordt in de statuten van de vereniging als doelstelling vermeld. Dat doel stond ons al voor ogen bij de oprichting van de Vereniging zo'n 18 jaar geleden. Materiaal was er niet, dat moesten de leden, aanvankelijk maar klein in getal, zelf gaan verzamelen. Er kwam een "Inventarisatiecommissie" die een plan ontwierp voor broedvogelinventarisaties in zo homogeen mo-

gelijke biotopen in de verschillende groninger landschapstypen. Deze eigen inventarisaties vielen samen met de landelijke broedvogelinventarisaties van SOVON, waarvan de uitvoering voor de provincie Groningen door Avifauna werd verzorgd. Zo was het beschikbare materiaal voor de samenstelling van een boek over de broedvogels van de provincie Groningen midden jaren 70 al aardig gegroeid. Voor de kleine Inventarisatiecommissie was het onmogelijk om dit materiaal in eigen tijd te verwerken. Gelukkig kon een lid van Avifauna bij de groningsse PPD worden aangesteld voor een beperkte periode om onze eigen broedvogelbiotoop - inventarisaties uit te werken. De PPD kreeg toen zelf de mogelijkheid om landschapstypen - inventarisaties te laten verrichten met speciaal daarvoor aangestelde medewerkers. Andere organisaties met professionele krachten als SBB en RUG (Zoölogie) begonnen hun waterwildtellingen te intensiveren.

De samenwerking met de éne ambtelijke instantie lukt beter dan met de andere. Laat dit een verklaring zijn voor het feit dat Avifauna misschien niet over alle in de jaren '70 de provincie Groningen door ambtelijke instanties verzamelde gegevens heeft kunnen beschikken. Voor de inmiddels gevormde "Uitgavecommissie van Avifauna" was het een gelukkige omstandigheid dat zich onder de medewerkers van de ambtelijke instanties enige Avifauna-leden bevonden .....

Al met al leek het beschikbare materiaal voldoende te worden om een beschrijving te geven van alle in Groningen voorkomende vogels. De mankracht en kennis was binnen de vereniging gegroeid, sterk gestimuleerd door de inventarisaties.

Er ontstonden later werkgroepen op bepaalde vogels of vogelgroepen gericht, bijvoorbeeld zwanen, gierzwaluwen, roofvogels, wadvogeltellingen. Wij hebben de beschrijving van de soorten zoveel mogelijk verdeeld onder de deskundigen binnen de vereniging. Van die deskundigen werd verwacht dat zij zich in de desbetreffende soorten zouden verdiepen. Het besluit om een Avifauna te schrijven over alle vogels voorkomende in de provincie is

na uitvoerige discussie pas vrij laat genomen (1976). De "Uitgavecommissie" heeft plannen gesmeed, werkschema's ontworpen, auteurs gezocht, de foto's bijeengezocht, de financiering verzorgd en tijdslimieten gesteld; het feitelijke redactionele werk heeft een drieledige redactie gedaan. De "Vogels van Groningen" is dus met recht een produkt van de "Vereniging Avifauna". Naar onze mening onder de toenmalige omstandigheden het optimaal haalbare. Kritiek op het boek is best, maar laat het dan opbouwende kritiek zijn. Is de vereniging al toe aan een herziene uitgave? Misschien moeten we eerst de publikatie afwachten van de resultaten van de voortgezette SOVON atlasblokken tellingen van de afgelopen jaren. Bovendien zal de oorspronkelijke uitgave eerst wel uitverkocht moeten zijn. Er ligt voor de vereniging nog een taak in het verschiet.

En wie zal de moed, de deskundigheid, het inzicht en het doorzettingsvermogen hebben om de redactie te voeren over een herziene uitgave? Wij, de oude redactieleden, hopen in dit opzicht op een wijs beleid binnen de vereniging Avifauna.